

TARİH BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN PROJELERİ

Proje Yürütücüsü

Doç. Dr. Saime YÜCEER

2. “Savaşın Tanıkları: Kıbrıs Gazileri Anlatıyor”

“Savaşın Tanıkları: Kıbrıs Gazileri Anlatıyor” başlıklı proje, 2004-2005 Dönemi II. Öğretim Tarih Bölümü 4. Sınıf öğrencileriyle “Cumhuriyet Dönemi Yerel Tarih Araştırmaları dersi bağlamında yönetimimde gerçekleştirilmiştir. Bu projede, Kıbrıs Barış Harekatına katılan kişilerden oluşan bir grup tanığın anlatıları yer almaktadır.

Öncelikle projede yer alan tanıklara teşekkür ediyorum. Ayrıca burada bir örneğini sunacağımız projede görev alan ve özverili çalışmalarıyla hedeflerini gerçekleştiren öğrencilerime de teşekkür ediyorum, başarılarının devamını diliyorum.

Adı- Soyadı: Yunus COŞKUN

Doğum Tarihi: 1953

Doğum Yeri: Erzurum

Görüşme Tarihi ve Yeri: 28.01.2005- Kocaeli

Görüşen Kişi: Özkan KARANFİL

- Yunus Bey¹ 1974'deki Kıbrıs Barış Harekatı'na katılmıştınız, bunun hakkında sizin bilgilerinizden yararlanmak istedik. Öncelikle kendinizi tanıtarak başlayabilir misiniz?

- Ben, Türkiye Muharip Gaziler Derneği Kocaeli Şube Başkanı Yunus Coşkun. 1953 Erzurum doğumluyum, lise mezunuyum. Kıbrıs Barış Harekatı'na İzmit askerlik şubesinden askere giderek, Dağ Komando Okulu Isparta Eğridir'den eğitim çavuşu olarak katıldım.

- Kıbrıs Barış Harekatına katılacağınızı, nasıl öğrendiniz ve neler hissettiniz?

- Şöyle, gece alarm vurdu, koğuştta biz kalktık, Ankara'da helikoptere bindiğimiz zaman dediler ki, Kıbrıs'a çıkartma yapıyoruz, orda öğrendik ve çok duygulandık, çok sevindik, çünkü oradaki kardeşlerimizi, zulümden kurtarmak için Rum'un vermiş olduğu eziyeti biran evvel sona erdirmek için canla başla gittik.

-Peki genel olarak Türk halkının tepkisi nasıldı?

- Çok sevindiler, bizim edindiğimiz bilgilere göre ellerindeki yiyecekleri, içecekleri, kadınlarımız küpelerini, bileziklerini bir an evvel bu zulmetin durdurulması için Türk ordusuna bağış yapmışlardır. Ak sakallı dedelerimiz böyle aman bir an evvel bizi de Kıbrıs'a götürsünler, biz de savaşa katılalım diyordu, benim o zaman dahi gözlerim doldu yani bu konuda.

- Kıbrıs'a gidişiniz hakkında bilgi verir misiniz, nasıl gittiniz, nasıl ulaştınız?

- Biz şimdi dağ komando okulu olarak on yedi tane arkadaşımızla birlikte, başımızda bir teğmen, iki astsubay, altı çavuş, efendim, geri kalanı da er olarak, Bolu Komando Tugayı Birinci Tabur Komutanlığı, İkinci Bölük Komutanlığı emrine özel tim olarak, yani önder, öncü timi olarak bize görev verdiler, bizde orada başarıyla görevimizi yerine getirdik.

¹ Kıbrıs Liyakat Madalyası ve Beratı sahibi, Yunus Coşkun şu anda, Türkiye Muharip Gaziler Derneği Kocaeli Şubesi Başkanıdır.

- Siz ilk hangi bölgeden çıktınız?

- Biz bu şeyden çıktık, Beşparmak Dağlarından, şunlar dağdır, şu sıra dağdır, Beşparmak Dağları. Zaten Rumların en fazla korkmuş olduğu bu bölgedir, çıkarma buradan yapıldı, biz havadan indik, denizden de Deniz Kuvvetleri Komutanlığımız gemilerle çıkarma yaptı, buradaki Yılan Burnu vardır şurada, buradan çıkarma yapıldı. Ve bugün, o günkü aldığımız bölgeler böyleydi, ama bugün şimdi, Güzeyurt'a kadar konuşmalarla, şunla bunla, şimdi daha istiyorlar, yani öyle edecekler ki, ta burayı böyle Rumlara vermeye çalışıyorlar. Verilir mi burası? Kanımızla aldık...

- Kıbrıs'a ilk ulaştığınız da neler gördünüz, neydi vaziyet?

- Kıbrıs'a ilk ulaştığımız zaman, 20 Temmuz 1974 günü, sabah saat yediyi yirmi geçe idi ...Orada Rumlar tarafından yakılıp yıkılmış alanlarla, bombalanmış camilerle ve insan cesetleriyle karşılaştık. Yani Rumların, Türklere katliam yaptıklarını gördük orda, ceset kokularından, o sıcak, oranın sıcaklığı daha dehşetlidir, Akdeniz bölgesi olduğu için duramadık yani, kokudan duramadık, dağda yaşayan hayvanlar vardı, cesetleri parçaladıklarını gördüm ben.

- Peki çatışmalar hakkında daha ayrıntılı bilgi verebilir misiniz bize?

- Çatışmalar tabii, aklımda kaldığı kadarıyla anlatayım. Subay, astsubay, er ve erbaş bütün rütbeler söküldü, çünkü savaş anında her şey, ilk önce baş olan, başkumandanlarını vururlar düşman askerleri, onun için, sivil asker gibi hep birbirine karıştı, subay mısın? Astsubay mısın? Er misin? Erbaş mısın? Belli olmuyordu. Gece taarruzları başladı. Gündüz uçaklarımızı belirli alt hava desteği verilerek,... komutanlara, havada bulunan uçaklara, işte şurasında Rum Milli Muhafız Ordusu veya Yunan Milli Ordusunun subaylarının idare ettiği bölgelere yukarıdan hava desteğiyle, biz de karadan, Dağ Komando Kolu, Bolu Komando Tugayı ve Kayseri Hava İndirme Tugayıyla birlikte, Beşparmak Dağları'nı teslim aldık, Yeşilyurt'a kadar girdik yani sınırın ötesine kadar.

- Rumların teçhizatı nasıldı size göre?

- Onların tabii ağır makineli silahları var, on beş sene, yirmi sene önceden yığınak yapmışlar, yani bir yüzer metre aralığıyla cephane yığmışlar, arkasında bir şey, mevzi koymuş, betonarmeden mevziler yapmışlar. Birinci mevzi düştüğü zaman hiç tesisatına el vurmada mekanizmasını kaldırıp atıyor tüfeğin arkadaki mevziye gidiyor. O mevzide tabii aynı malzeme var orda, öyle bir teferruatlı yapmışlar ki insanın akli hayali almıyor yani. Rumlar çalışmışlar, bizimkileri ezmişler. Kıbrıslı Türkler, canlarından olmuş, kanlarından olmuş, çocuğundan çolukundan olmuş, namuslarından olmuş, eziyet çekmiş. Yine de Kıbrıslı Türkler, yeraltı örgütleriyle Rumlara karşı koymaya çalışmışlar.

- Askerlerin birbirleriyle ilişkileri nasıldı? Ruh halleri nasıldı?

- Askerlerimizin birbirleriyle ilişkileri, şimdiki bu günkü zamana göre Kürtmüş, Lazmış, Abhazaymış, Çerkezmiş böyle bir şey yok savaşta, hepimiz kardeşlik orda, hepimiz birbirimizle, karşısında, sağ olan yaralıyı taşırdı, sağ olan, efendim, şehidimizi taşırdı, orda kardeş idik yani. Hiçbir ayrımcılığımız hiçbir şeyimiz yoktu. Bugün daha gene aynıyız ama ülkemizi bölmeye çalışan dış destekli içerde işbirlikçiler vardır...

- Peki, hareket boyunca bir gününüzü, sabahdan akşama kadar ne-ler yaptığınızı bize anlatabilir misiniz?

- Şimdi sabahdan akşama diye bir şey yok, çünkü bizim, Kıbrıs Barış Harekati'na katıldığımız zaman biz bilmiyorduk, Kıbrıs'ın neresinde düşman var, neresi dağdır, neresi bayırdır, neresi yerleşim alanıdır bilemiyorduk, böyle düşmanın nereden geldiğini bilemiyorduk, her bölümde, her ayrı birime, mesela, bölüklere ve tabura bir görev alanı verilmişti. Bizimkisi de Beşparmak Dağları istikametydi. Bolu Komando Tugayı olarak biz orada üç gün zarfında gecemiz gündüzümüz yoktu. Gündüz dahi ayakta uyukluyorduk. Açtık, susuzduk, yani mermimiz bitmek üzereydi, böyle şeyimiz yoktu ama, onların silahlarını topladığımız zaman mermimiz de çoğaldı, baktık ki onların silahları da bizim silahlarımızdan, hep Amerikan silahları, hep NATO'nun.

Sabahleyin kalkardık mesela, yani yatmazdık da, botlarımız ayağımızda, on beş dakikada, yirmi dakikada bir nöbet sırasıyla, arkadaşımız gizli bir taşın dibinde, gelen giden, kim gelir, düşman mısın? Dost musun? Mücahitlerde çünkü kaçan gelen var, savaş hali, Rumca bilen mücahitlerimiz var, hem Türkçe hem Rumca, arada bir de çok casus yakaladık, yani Rumların Türkçeleri çok iyi, işte ben Türküm, size yiyecek getirdim, içecek getirdim diye gelenler vardı. Buradaki, bizim yanımızda bulunan mücahitlerin de yardımıyla, bunları teker teker yakaladık. Baktık ki, bunların hepsi Rum casusları, işte, Türk askerlerinin nerde ikamet ettikleri? Ne biçim silahlarının olduğu? Nüfusları nedir? Bu bilgileri, kaçan Rum Milli Muhafız Ordusuna ulaştırıyorlar telsizleriyle.

- Peki nasıl fark ediyordunuz bu casusları?

- Gece, gece bunlar içimize sızmaya çalışıyorlardı. Rumların içinden bizim Türklerle evlenen, işte o ona kız kardeşini vermiş, o ondan kız almış, akraba olan Rum ve Türkler de vardı ve bunların yüzünden işte Doğruyol Bölüğü'nde, efendim, biz gece taarruz ettiğimiz zaman, telsizimle, Doğruyol Bölüğü'nün telsizcisi Türk, eniştesini arıyor ki, oradaki eniştesini, Rum Milli Muhafızındaki eniştesini, işte Türkiye'den komandolar geliyor buraya, aman bir an evvel gelin buraya, bilgisini sızdırıyor telsiziyle, oradaki, Rum Milli Muhafızındaki eniştesi de oradaki bütün Milli Muhafız Ordusuna, biz daha dağın eteklerinde, iken geliyorlar, bu Doğruyol Bölüğü'nün

etrafında bir iki mevzi yapmış, Doğruyol Bölüğü'nde yaşayan mücahitler, işte biz Türkiye'den geldik, kardeşiz, sizi kurtaracağız diyerek bizim aynı kıyafetleri, İngilizlerin vermiş olduğu elbiseleri giyinerek bizim mücahitlere sesleniyorlar. İşte mücahitler de, silahlarını, tesisatlarını bırakıp, işte kardeşlerimiz geldi diye koşarak bu Rumların üzerlerine gidince, kardeşimiz Türkler geldi diye, bunlar da her tuttuğunu kurşuna dizerek öldürüyorlar. Şehit ettikleri mücahitlerden bir tanesini de Atatürk'ün heykeline asmışlardı. Biz bunu ancak sabaha doğru, oraya taarruz yaptığımız zaman, anladık, orda yaralı, işte, ölmemiş bir mücahit anlattı bunu, bu da Kıbrıs'ta bir büyük anımdır bizim. Orada on sekiz tane şehit verdik, ellinin üzerinde de Rum Milli Muhafız Ordusu'nda asker, subay falan kayıp oldu.

- Peki, buna benzer hiç unutamam dediğiniz başka olaylar var mı?

- Şimdi orda çok büyük anılarımız var, yani şimdi yaşlı insanları vardı işte bu, Rumların yaşlı insanları, biz şimdi, inanın bana belki siz gençsiniz bilemezsiniz ama, günlerce hamam yapmamışız, üzerlerimiz böyle sıcaktan ter içinde, bir banyo yapmak için bir eve girdik. Bunu da Rum Milli Muhafız Orduları görmüş, baskın yaptılar, banyoda, nasıl çıktığımızı, nasıl kenara çektiğimizi, silahımıza, tesisatımıza nasıl sahip çıktığımızı o gün inanın bana, çok zor durumda, ölümle burun buruna geldik. O an, bizim nöbetçi arkadaşlarımız da Rumların geldiğini görmüş, onlar da oradan taarruz yaptılar, biz tabii her iki şeyin arasında kaldık ama, Allah bizi orda ölümden kurtardı. Büyük bir anımdır o da benim.

- Genel olarak bildiğimiz gibi, Türk yerleşim yerlerine Rum baskınları oluyordu, bunun hakkında bilgi verebilir misiniz?

- Şimdi Rumlar hazırlıklı, her şeyiyle hazırlıklı, Rumlar şimdi orada mevzilerini yapmış, silah tesisatını her türlü şey emirlerinde, biz ise çıkarma yapıyoruz. Havada uçan kuş gibiyiz yani, adamlar, mesela bir Girne'yi düşünün, Girne'nin her çatı katında bir tane ağır makineli silah, havanlar, efendim, roket atarlar, her türlü ağır silahlarla taarruza karşı mevzi yapmış ve sana yağmur gibi mermi yağıyor. Onun üzerinden devamlı sen hareket ediyorsun ve denizden çıkarma yapıyorsun, havadan çıkarma yapıyorsun, yani paraşütlerle indiğiniz zaman ya karnından, ya bacağınan, ya kolundan veya gözünden mermi yemiş insanlarımız çok vardı. Helikopterlerimiz aynen süzek gibiydiler, helikopterlerle askerlerimiz geldiği zaman, aşağıdan devamlı ateş ediyorlar, çünkü ateşin üzerine iniyorsun sen, bir çıkarma yapıyorsun yani.

- Peki, savaş zamanında esir aldığınız askerler olmuştur muhakkak, bunlara nasıl muamele ediyordunuz? Rumlar tarafından, Türk esirlere nasıl muamele ediliyordu?

- Şimdi biz Türk insanı olarak, Türk milleti olarak, hiçbir zaman esir aldığımız insanlara eziyet çekirtmedik. Bu bizim yaratılışımızla ilgili bir

olaydır. Ben hem er aldım, hem yüzbaşı aldım, onları esir aldım, hiç bir eziyet çektirmedim, ancak silahlarını, üzerlerindeki silahlarını aldım ve esir kampına götürdüm, İngilizce bilen veya Rumca bilen vatandaşlarımız vardı işte bu mücahitler, Girne'de esir kampı vardı orda, toplama kampına bir ciple gönderdim; ama onlarınki öyle değil, bizim Türk, Sivaslı bir Mehmet onbaşımızı, bu Beşparmak dağlarının eteğinde, esir almışlar bizim Mehmet onbaşını...Onbaşının soyadını hatırlamıyorum ama, Sivaslı idi yani, bizim Bolu Komando Tugayındandı, ikinci bölüktendi. Biz taarruz ettik Mehmet onbaşını aldık ama, onbaşımızı ne yazık ki Rumlar katletmişlerdi. İşte burununu kesmişler, kulağını kesmişler, dudağının bir tarafını kesmişler, yanaklarını kesmişler, gözlerimizle şahit olduk buna.

- Peki halka nasıl davranıyorlarmış?

- Halka da aynı, katliam yapmış, çoluk çocuk demeden, banyoda, bir doktor arkadaşımız vardı (Nihat İlhan), 1986'da burada SSK İzmit Hastanesinde o arkadaşımızla karşılaştık, benim gazi olduğumu bilmiyordu, hüngür hüngür ağladı o çocuklar benim çocuğumdu dedi, dahiliye mütehassısı bir arkadaşımızdı, geçmiş gün, ismini unuttum, banyoda biz eve girdiğimiz zaman, ateş edilen eve girdiğimiz zaman oradaki Türk çoluğunu, çocuğunu, eşini (Hande İlhan) banyoya, küvetin içersinde öldürdüklerini görmüştüm. Halkı toplu mezar halinde, mesela yirmi kişi, yirmi beş kişi, eştik biz, Hürriyet gazetesinde resimlerimiz vardır, annesinin memesi çocuğun ağzındayken toprağın altından çıkarttım ben ellerimle. Hürriyet gazetesi de çekmiştir bunu. Halka çok büyük katliam yapmışlar.

- O dönemde günlük gibi bir şey tuttunuz mu, benzeri bir şey not aldınız mı?

- Şimdi, ne kalemimiz vardı, inanın bana mektup yazacak kağıdımız yoktu, bir Samsun sigarası içerdim, onu da başarı gösteren er ve erbaşlara verdiler. Bana da bir Samsun sigarası, bir tane de böyle ortadan oynayan kalemler vardı, yaşlılar bilir, onla beraber tugay komutanımız Sabri Demirbağ tarafından, tugayın önünde bir hediye olarak verdiler. Samsun sigarası bittikten sonra onu açtım, böyle anneme bir mektup yazdım, adresimi yazdım ve terhis olduktan sonra geldim, evde aynı hareket, Samsun mektubunu gördüm yani. Şu anda duygulandım yani. Mektubumuz dahi yoktu, günlük nasıl turalım.

- Peki o mektup ne kadar zamanda ulaşmış bir bilginiz var mı?

- Onu bilemiyorum ama bir iki ay sürmüştür. Bir iki ay sürmüştür...

- Peki dönüşünüzü, terhisinizi anlatabilir misiniz?

- Terhisimiz tabii, ben 1953'e bir doğumlu olduğum için, Bakanlar Kurulu kararıyla savaş da bitmediği için, doksan gün daha uzun askerlik yaptım, mesela on sekiz ay askerlikse, benim gibi arkadaşlarımızı Bakanlar

Kurulu karar ile, doksan gün daha tuttular. Fakat, iki sterlin, iki sterlin maaş verdiler bize, onları da tam bozduramadık, geldik Türkiye Cumhuriyeti'nde bu paralar yasakmış, muhtarlıktan ilmühaber al, efendim, karakoldan, asker olduğuna dair, bu parayı askerlikten verildiğine dair tutanak tuttur, bir sürü işlem yani...

- Döndükten sonra sivil hayata uyum sağlayabildiniz mi?

- Uyum sağlayamadık, yıllarca, yani aylarca, diyelim bu güne kadar, halen bir savaş olduğu zaman, o savaşın içinde kendimizi zannediyoruz. Aylarca, geceleri rüyalarımızdan, uykumuzdan fırlayarak kalkmamız, iş gücü sahibi olamadık, bize işte o zamanın başbakanı Sayın Bülent Ecevit tarafından, işte, Kıbrıs gazilerine iş resmi dairelerde falan verilecek dedi ama ben, defalarca vilayete, efendim, fabrikalara başvurduğum halde almadılar ama sonradan işte, yetmiş beş yılında, siyasilerle, siyasi arenaya girdik, bir parti-nin gençlik kollarına girdik, o zaman işe girdik, oradan da emekli olduk.

- Peki, siz şimdi bugün Gaziler Derneği'nin başkanı-sınız.

- Derneğin başkanımı.

- Bugün gazilerin durumu hakkında bize bilgi verebilir misiniz?

- Türk vatan ve milletinin ebedi varlığını ve yüce Türk devletinin bölünmez bütünlüğünü muhafaza etmek maksadıyla, arkadaşlar arasında askerlik anılarımızı tazelemek, anılarımızı anmak, dul ve yetimlerimize sahip çıkmak amacıyla Türkiye Muharip Gaziler Derneğini kurduk burada. Bu derneğin içersinde İstiklal Savaşı kahramanlarımızın çocukları, Kore ve Kıbrıs gazilerini, muhafaza etmek maksadıyla, bütünleşmiş bir derneğiz. Bu derneğimizin içersinde işte demin de arz ettiğim gibi, dul ve yetimlerimiz var. Şehit ailelerimiz var. Güneydoğu'da şehit düşen askerlerimizin, eş ve çocuklarına, sosyal yardımlarda bulunmaya çalışıyoruz. Vatanımıza, milletimize yardımcı olacağız.

- Gazilere sağlanan haklar konusunda ne düşünüyorsunuz?

- Gazilerimize üç ayda bir işte 183'er milyon lira aylık, üç ayda, 565 milyon lira maaş veriliyor, üç ayda bir yani. Bunun haricinde işte Devlet Demir Yollarına, trene ücretsiz biniyoruz, belediye otobüslerine ücretsiz biniyoruz, birde hiçbir sağlık güvencesi olmayan, yani, SSK'sı Bağkur'u olmayanların, devlet hastanesi veya askeri hastanelerden faydalanma olanakları var.

- Yeterli mi sizce bu imkanlar?

- Bunlar tabi yeterli değil...Ne yapalım artık devletimizin imkanı budur diye böyle geçinip gidiyoruz.

- Peki Yunus Bey, son olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı Kıbrıs'la ilgili?

- Ben Kıbrıs Barış Harekatı'na dün tabi nasıl katıldıksa, aynı görevi verirlerse, Kıbrıs değil, dünyanın her tarafına gitmeye hazırız ben veya arkadaşlarım da aynı inancı taşıyoruz. Sizin de bu duyarlılığınız için size de çok çok teşekkür ederim. Sizin vasitanızla da okulunuzda ki arkadaşlarınıza, hocalarınıza çok çok teşekkür ederim.

- Biz de size teşekkür ediyoruz, bilgilendirdiğiniz için bizi.

- Sağolun, sağolun, çok teşekkür ederim.